

Ponència

SR. FEDERICO MAYOR ZARAGOZA

President de la Fundación para una Cultura de Paz

L'Agenda 21 de Catalunya vol ser el compromís d'aquest país per un futur sostenible. Un compromís de tota la societat. De les associacions de ciutadans, dels empresaris, dels mitjans de comunicació, dels polítics, de l'Església, de cadascun de nosaltres. En definitiva, de tothom, ja que tots tenim un cert grau de responsabilitat en el que està passant al nostre entorn.

Després d'una breu introducció, on va formular l'enunciat a partir del qual es va desenvolupar la seva ponència, el Sr. Mayor Zaragoza va remarcar la importància de la participació pública en la presa de les grans decisions que han de condicionar el nostre model de desenvolupament, el nostre model de vida, tot recordant els grans documents elaborats després de la 2a Guerra Mundial. En cap d'ells es pot llegir "nosaltres, els governs", "nosaltres, els estats", sinó "nosaltres, els pobles". En el moment en què Europa sigui l'Europa dels pobles, en el moment en què pensem "nosaltres, tots els pobles", tots els que integrem la societat serem conscients de la nostra responsabilitat a l'hora d'evitar que els nostres fills coneguin l'horror de la guerra, l'horror de les situacions de crisi, a l'hora de planificar un futur amb més qualitat de vida.

Per a Mayor Zaragoza, és molt important que -aprofitant, quan s'escaigui, els mitjans de comunicació- s'estableixin ponts entre els que prenen les decisions i els que volem que se'n prenguin unes de determinades, amb la comunitat científica, amb la comunitat d'experts. Segons paraules textuals del ponent, "s'ha d'anar fent un teixit amb fils molt diferents però que finalment siguin molt densos i molt difícils de trencar".

A continuació, va felicitar el Govern per haver creat un òrgan consultiu com el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (el CADS), que ha de procurar que des del Govern es faci una política amb visió estratègica de país, sempre en clau de sostenibilitat. Perquè, com va dir el ponent, és important que Catalunya vagi establint per on vol anar, i on vol anar, amb l'esperança que el model que vulgui assolir sigui més sostenible que l'actual.

Segons Mayor Zaragoza, un dels reptes bàsics que tenim plantejats en aquest moment és veure com la societat civil, l'Església, els estaments militars, etc., és a dir, com la societat en el seu conjunt, connecta amb aquells actors que tenen la responsabilitat executiva, la potestat de decidir, evidentment, amb el poder. I, alhora, hem de vetllar perquè la comunitat científica arribi a establir un diàleg permanent amb el poble, amb els ciutadans, perquè a vegades es defensen posicions emocionals, sentimentals, que tot i ser legítimes disten de ser correctes científicament.

En aquest moment de la seva intervenció, el ponent va tornar a recordar que la participació pública és fonamental per tal de poder fer arribar als responsables polítics les preocupacions o les voluntats dels ciutadans. No obstant això, va reconèixer que a vegades els nivells dels interlocutors -ja siguin empreses o institucions- s'han anat fent gegantines, atès que disposen d'uns recursos i d'uns mitjans d'influència superiors als de molts estats.

Això ha fet, doncs, que en poc temps hagin canviat moltíssim les relacions de participació que fins ara teníem establertes i que cada vegada sigui més difícil que els ciutadans puguem arribar a dialogar amb els que haurien de ser els seus interlocutors. L'ús de les noves tecnologies i de la capacitat de crear xarxes a través d'Internet, poden ser mecanismes alternatius per intentar que la veu dels ciutadans es tingui en compte en els processos de presa de decisions.

A continuació, Mayor Zaragoza va apuntar que bona part dels reptes que tenim al davant són de naturalesa supraterritorial, supranacional, i que requereixen d'una bona dosi de solidaritat internacional. Actualment, però, el que s'està observant és un sentiment generalitzat d'impunitat a escala mundial, ja que no hi ha un organisme que sigui capaç de fer aplicar de forma efectiva els compromisos adquirits pels estats en el camp de la sostenibilitat. En aquest sentit, va destacar que cal reforçar el sistema de les Nacions Unides, que ha estat silenciada i que s'ha acabat veient tan sols com una institució que presta ajut humanitari quan, en realitat, té unes altres funcions.

Sense abandonar l'esfera internacional, en aquest punt de la seva intervenció el ponent va fer un repàs de les principals fites històriques en l'àmbit del medi ambient i el desenvolupament sostenible. Així, va destacar la Conferència d'Estocolm (1972), la primera gran trobada a escala internacional per tractar d'aquests temes, la creació de la Comissió Mundial sobre Medi Ambient i Desenvolupament -presidida per la Sra. Gro Harlem Brundtland i, finalment, la Cimera de la Terra, realitzada l'any 1992 a Rio de Janeiro.

Ara, a la Cimera de Rio + 10 (any 2002) haurem de fer balanç de la feina feta durant aquests últims 10 anys. Com va avançar el ponent, la conclusió més evident és que els anys han anat passant i hem fet molt poques coses.

Tot i els diversos acords aprovats, durant aquests anys el 17% de la humanitat -que disposa d'un nivell elevat de benestar- ha continuat desenvolupant-se explotant els recursos i sacrificant els interessos de l'altre 83% de la humanitat, que viu dels bocins que cauen de la taula dels que gaudeixen d'un nivell de vida més elevat. I, tal i com va manifestar, el que és més paradoxal és que anomenem subdesenvolupats els països d'on extraïem el gas, el petroli, els minerals, els peixos... i després els neguem el 0,7% que els hem promès.

Davant de tot això, Mayor Zaragoza va argumentar que cal que totes aquelles persones que, per la seva situació econòmica o condició política, grau de coneixement o per la seva trajectòria estan en una posició privilegiada i tenen una projecció pública important assumeixin la seva part de responsabilitat en tot el que està passant -i en tot el que podria passar de bo i no està passant-. Totes aquestes persones, entre les quals es va incloure ell mateix, tenen l'obligació moral de no callar davant aquesta manca d'una acció efectiva en l'àmbit de la sostenibilitat.

Segons el ponent, fins ara els líders polítics no han sabut sortir dels cercles viciosos de la civilització en què estem vivint, basada en la força i en la imposició. Els més poderosos continuen manant i els més dèbils -la major part de la població mundial- continua inclinant-se davant d'aquests. Per tant, en aquest context cal que la societat -i especialment els joves- actuï, sempre a través de la veu, de la paraula, mai a través de la violència.

Finalment, per acabar la seva intervenció, va concloure que hem de trobar els mecanismes per recordar a les persones que tenen la responsabilitat de prendre decisions que els acords que han adoptat a escala internacional han de posar-se en pràctica per tal d'avançar en el desenvolupament sostenible encara que el país més poderós de la terra no ho vulgui fer en un moment determinat.